

GIDANI KORU

SOFRANA SAHİP ÇIK

GIDANI KORU Kampanyası: Peki belediyeler için menüde neler var?

Eylül 2015'te Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA'lar) bünyesinde, "2030'a kadar perakende ve tüketici düzeylerinde kişi başına düşen küresel gıda atığının yarıya indirilmesi ve hasat sonrası kayıplar dâhil üretimdeki ve tedarik zincirindeki gıda kayıplarının azaltılması" SKA 12.3 alt hedefi olarak belirlenmiştir. Gıda kaybı ve israfı, açlık ve kötü beslenme ile birlikte küresel sorunlar arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Gıdada oluşan kayıp ve israf; çiftçiler, tüketiciler ve gıda değer zincirindeki diğer paydaşlar için büyük çapta ekonomik zarara yol açmakta, hem ülke ekonomisinde hem de çevre üzerinde olumsuz etkilere neden olmaktadır.

20 Mayıs 2020 tarihinde Türkiye, gıda tüketiminin ve üretiminin ulusal ve küresel sürdürülebilirliğine katkıda bulunmak için "Gıda Kayıpları ve İsrafının Önlenmesi, Azaltılması ve Yönetimine İlişkin Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı"nın lansmanını gerçekleştirmiştir. Strateji Belgesi, kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının katkılarıyla kapsamlı bir istişare süreci sonucunda oluşturulmuştur. Eylem Planı, uygun öncelik sırasına göre, yeni başlatılacak ya da devam etmekte olan faaliyetlere entegre edilebilecek çalışma alanlarını belirlemiştir. Planda belediyeleri doğrudan ilgilendiren 33 eylem yer almaktadır.

Bu eylemler, SKA 12.3 alt hedefinin göstergeleri olan Gıda Kaybı ve Gıda İsrafı Endeksleri'nin güncellenmesine katkıda bulunacaktır. (Şekil 1)

Şekil 1. Gıda Kaybı ve Gıda İsrafı Endeksleri (SKA 12.3 için göstergeler)

Kaynak: Küresel Gıda Kayıpları Endeksi
(Global Food Losses Index)

GIDANI KORU

SOFRANA SAHİP ÇIK

GIDA, GIDA KAYBI ve GIDA İSRAFININ TANIMI

5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Ve Yem Kanununa göre, gıda; "Doğrudan insan tüketimine sunulmayan canlı hayvanlar, yem, hasat edilmemiş bitkiler, tedavi amaçlı kullanılan tıbbi ürünler, kozmetikler, tütün ve tütün mamulleri, narkotik veya psiko tropik maddeler ile kalıntı ve bulaşanlar hariç, insanlar tarafından yenilen, içilen veya yenilmesi, içilmesi beklenen işlenmiş, kısmen işlenmiş veya işlenmemiş her türlü madde veya ürün, içki, sakız ile gıdanın üretimi, hazırlanması veya muameleye tâbi tutulması sırasında kullanılan su veya herhangi bir madde" olarak tanımlanmaktadır.

Gıda kayıpları, "tedarik zincirinin çeşitli aşamalarında insan tüketimi için mevcut olan yenilebilir gıda miktarındaki azalmadır". Gıda ürünlerinde sayısal kayıplara ek olarak, kalite açısından da bozulmalar yaşanabilir ve bu durum hem ekonomik hem de besin değeri açısından kayıplarla sonuçlanabilir.

Gıda israfı, temel olarak gıda sisteminin dağıtım, hizmet sektörü ve hanehalkı düzeyinde hala değeri (sosyal, ekonomik ve besinsel) varken, güvenilir gıdanın gözden çıkarılması ya da atılması kararından kaynaklanmaktadır.

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

gidanikoru.com

f t i /gidanikoru

GIDANI KORU

SOFRANA SAHİP ÇIK

Belediyeler için Seçilmiş
Eylemler Menüsü

STRATEJİK AMAÇ 1.

GIDA KAYIPLARI ve İSRAFINI ÖNLEMEK ve AZALTMAK

Eylem 1.1.6 Yerel makamlar ve kar amacı gütmeyen kurumlarla iş birliği içinde, evde gıda israfını azaltmak için ilgili tarif ve uygulamaları yaygınlaştırmak.

Eylem 1.1.8 Sivil toplum ile iş birliği içinde kültürel ve sanatsal faaliyetler yoluyla porsiyon ayarlama ve pişirme, kalan yemekleri muhafaza etme, raf ömrünü uzatma, yeterli miktarda meyve ve sebze satın alma yöntemleri konusunda tüketicilerin farkındalığını artırmak.

Eylem 1.1.12 Bilgilendirme metinleri sunarak, sivil toplumla iş birliği içinde, üreticilerin, nakliyecilerin, toptancıların, doğrudan insan tüketimine yönelik gıdanın geri kazanımı ve yeniden dağıtımının sunduğu olanaklar (yasal olarak sağlanan vergi avantajı, imaj güçlendirme, vs.) hakkında farkındalığını artırmak.

Eylem 1.1.21 Doğrudan insani tüketime yönelik güvenilir ve besleyici gıdanın geri kazanımı ve yeniden dağıtılmasıyla rekabet etmeden, gıda atıklarının ayrılması, organik atıkların uygun teknolojiler kullanılarak işlenmesi ve organik gübreye dönüştürülmesi hakkında farkındalığı artırmak.

STRATEJİK AMAÇ 2.

DOĞRUDAN İNSANİ TÜKETİM İÇİN GIDAYI KURTARMA VE YENİDEN DAĞITMA

Eylem 2.1.3 Türkiye'de gıda bankacılığı sistemini iyileştirmek ve en sürdürülebilir modeli belirlemek için paydaşlarla atölye çalışmaları düzenlemek.

Eylem 2.1.15 Gıda bankacılığı hizmetleri kapsamında yoksul insanlar için aşevi hizmetlerini yaygınlaştırmak.

STRATEJİK AMAÇ 3.

ESKİDEN GIDA MADDESİ MEVZUATINA TABİ OLAN ARTIK GIDA OLARAK KULLANILMAYAN MADDELERİN HAYVAN YEMİ OLARAK KULLANILMASI

Eylem 3.1.1 Gümrükte olanlar da dahil olmak üzere gıda mevzuatına uygun olan ancak insanlar tarafından tüketilmesi tercih edilmeyen gıdaların, yem mevzuatına uygun olarak hayvan yemi olarak nasıl kullanılabileceği konusunda eylem odaklı teknik ve yasal rehberlik sağlamak.

STRATEJİK AMAÇ 4.

GIDA KAYIPLARI VE İSRAFININ GERİ DÖNÜŞÜMÜNÜN SAĞLANMASI

Eylem 4.1.4 Tarımda faaliyet gösteren üreticileri ve işletmeleri organik madde yönünden zengin olan ürünlerini hazırlamaya teşvik etmek ve bu konuda iyi uygulama kılavuzları hazırlamak, yayınlamak ve dağıtmak.

Eylem 4.2.1 Doğrudan insani tüketime yönelik güvenli ve besleyici gıdanın geri kazanımı ve yeniden dağıtımı ile rekabet etmeden, «Gıda Kayıpları ve İsrafını Önleme, Azaltma ve Yönetimi Ulusal Platformu» aracılığıyla gıda atığından elde edilen enerjiyi değerlendirmeye yönelik yerel çözümler belirlemek ve yaygınlaştırmak.

GIDANI KORU Ekibi ile İletişim için:
gidanikoru@tarimorman.gov.tr

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

gidanikoru.com

/gidanikoru